

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

PRIMERJAVA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI IN NACISTIČNI NEMČIJI

Avtorja:

Tim JEVŠENAK, 9. a

Sven RAJKOVIĆ, 9. a

Mentor:

mag. Petra PREVOLNIK, prof. soc. in zgo.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010**

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

PRIMERJAVA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI IN NACISTIČNI NEMČIJI

Avtorja:

Tim JEVŠENAK, 9. a

Sven RAJKOVIĆ, 9. a

Mentor:

mag. Petra PREVOLNIK, prof. soc. in zgo.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010**

*Vse za državo, ničesar proti državi,
ničesar mimo države.*
(Benito Mussolini)

KAZALO

POVZETEK	5
1 UVOD	6
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	6
1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	6
1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD	6
2 OSREDNJI DEL.....	7
2.1 ŽIVLJENJE V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI	7
2.2 ŽIVLJENJE V NACISTIČNI NEMČIJI	14
2.3 PRIMERJAVA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI IN NACISTIČNI NEMČIJI	21
3 ZAKLJUČEK	22
4 VIRI IN LITERATURA	23

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva skušala najti razlike in podobnosti med nacističnim in stalinističnim režimom. Gre za dva totalitarna sistema, ki sta se sicer razlikovala po sami ideologiji, povezovalo pa ju je nekaj skupnih značilnosti. Tako sva opisala in primerjala vsakdanje življenje v obeh državah ter ugotovila, da sta oba totalitarna sistema podredila življenje v državi doseganju določene ideje.

1 UVOD

Tovrstno nalogo sva si izbrala, ker bi vas rada seznanila z vsakdanjem življenjem v nacistični Nemčiji in stalinistični Sovjetski zvezi, saj meniva, da mladi o tej problematiki vedno manj ali sploh nič ne vedo. V obdobju med obema vojnama so se razvili totalitarni sistemi in totalitarna ideologija je prišla najbolj do izraza v nacistični Nemčiji in stalinistični Sovjetski zvezi. Neodvisnosti posameznika v totalitarni državi ni bilo, saj je bila dejavnost posameznikov podrejena potrebam in ciljem totalitarne oblasti.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Glede na zgoraj napisano sva si v raziskovalni nalogi zadala raziskati, kakšno je bilo vsakdanje življenje v nacistični Nemčiji in stalinistični Sovjetski zvezi. Najprej sva skušala podati splošno sliko življenja ljudi v omenjenih totalitarnih sistemih, nato pa podati primerjavo obeh.

1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Glede na to, da sva proučevala dva totalitarna sistema in življenje v obeh, sva pričakovala, da bo življenje v določenih točkah podobno ter da se bo vsakdanje življenje v obeh državah v določenih točkah močno razlikovalo. Predvidevala sva, da so bila vsa področja vsakdanjega življenja v obeh režimih podrejena ideologiji totalitarne oblasti.

1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Ker sva si izbrala tematiko, ki je zgodovinsko že zelo oddaljena pa tudi specifična, se nisva mogla poslužiti anket in intervjujev. Pomagala sva si z literaturo, ki sva jo našla v knjižnici, in z medmrežjem (internet). Prav tako so nama pomagali dokumentarni filmi, ki sva jih že pred pisanjem raziskovalne naloge zasledila na televiziji. Vse to nama je pomagalo, da sva lahko opisala, analizirala in primerjala vsakdanje življenje v omenjenih državah.

2 OSREDNJI DEL

2.1 ŽIVLJENJE V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI

Slika 1: Ljubljeni Stalin – bogastvo naroda!

(vir: internet)

Sovjetska zveza je v prvi polovici 20. stoletja doživela preobrat tako na političnem kot gospodarskem področju. Komunistična partija je zaznamovala vsa področja življenja.

Stalin je v specifičnih okoliščinah razvoja socializma v eni državi uporabljal sredstva v nasprotju s cilji socializma: kult osebnosti, absolutizacijo države, prisilno kolektivizacijo, čistke, množične pomore ...

Josip Visarionovič Džugašvili-Stalin ali jekleni človek je bil človek, ki je diktatorsko vodil Sovjetsko zvezo in si zgradil kult osebnosti, ki je povečeval Stalina in vsako njegovo besedo. Stalin, ki je bil vodja države in veljal za človeka s skoraj božanskimi močmi, je na govorih govoril počasi in resno. Ponavadi je bil oblečene rjave hlače, uniformo in siv ali zelen plašč, obute pa je imel črne usnjene škornje. Stalinova podoba, ki je bila prikazana svetu, je bila prikrojena in prilagojena, za to podobo pa se je skrivala njegova prava podoba: bil je čustven, živčen, hitro užaljen ciničen in nezaupljivi. Vsa propaganda je bila v njegovih rokah, zato ni bil na propagandi prikazan kot živčen in ne kaj preveč prijazen.

Po Stalinu so poimenovali številna mesta, vasi, reke.

Kot sva že omenila, so ga prikazovali kot prijaznega možakarja. Poimenoval se je kot očeta narodov, stvaritelja znanosti, arhitekta socializma in komunizma, veliki genij človeštva ipd.

Politične svobode ni bilo več. Stalinistična oblast je ukinila vse politične stranke in na vrh postavila komunistično partijo Sovjetske zveze (SZ). Privrženci kakršnekoli druge politične urejenosti so pa bili zaprti v delovna taborišča ali pa so bili žrtve čistk.

Kot vsi totalitarni sistemi, je tudi stalinistična oblast svojo ideologijo širila in uveljavljala s pomočjo propagande in organov nadzora. Z uspešno propagando in z njo tesno povezano cenzuro so manipulirali ljudske množice, nad drugače mislečimi pa izvajali teror.

Cilj propagande v Sovjetski zvezi je bil pridobiti in podrediti ljudi h komunistični partiji, Stalinu in delavskim partijam na lep način. Tukaj je nekaj slikovnih primerov propagande:

Slika 2: "narod in vojska ... edini"

Slika 3: Prikazuje Stalina in ljudi ki držijo zastave

(vir: internet)

Slika 4: Vojna parada

Slika 5: Hvala Partiji, hvala Stalinu za srečno otroštvo

(vir: internet)

Oblast je množico ljudi preko propagandnih aktivnosti spodbujala, da naj trdo delajo. Na idejo o trdem delu so ljudje naleteli na vsakem koraku.

Slika 6: Propagandni plakat

(vir: internet)

Radio je bil prav tako pomemben vir za propagando kot tudi časopis in televizija, vendar televizija še ni bila tako dostopna, večinoma so jo imeli malo premožnejši meščani in tisti, ki so

bili na vrhu komunistične partije. Radio je bil dostopnejši. Po radiu so večinoma predvajali pesmi o Stalinu in Leninu, seveda so opevali tudi, kako je življenje v stalinistični Sovjetski zvezi lepo in kako komunistična partija skrbi za razvoj države.

Svobodna umetnost je bila v Sovjetski zvezi prepovedana. Umetniki so upodabljali Stalina in ljudi okrog njega.

Slika 7: Vasilija Efanova: Nepozabno srečanje)

(vir: internet)

Slika 8: Boris Vladimir: Rože za Stalina

(vir: internet)

Književnost je bila prav tako cenzurirana. Pisatelji so večinoma pisali o vzponih in uspehih Stalina in komunistične partije.

Znanost je bila v Sovjetski zvezi prav tako pod strogim nadzorom ideološkega Stalina in njegove vlade. Bil je prost sovjetski sistem izobraževanja in raziskave je financirala država. Stalin je kritiziral fiziko, medtem ko je osebno in neposredno prispeval k študiju iz jezikoslovja in o poučevanju marxizma. Znanstvene raziskave so bile ovirane zaradi dejstva, da so številni znanstveniki bili poslani v delovna taborišča.

»Dolžnost vsakega šolarja je, da si pridobi znanje, postane izobražen in kulturn državljani in tako na uslugo svoji domovini.«

(www.saskschools.ca/curr_content/history20/unit2/sec1_07.html)

Izobraževanje je bilo možno za deklice in dečke, brez razlik. V šoli so jih učili o Stalinovih vzponih in socializmu oziroma poveličevali so režim, da bi bili že otroci zvesti režimu.

Položaj žensk se je spremenil, lahko so na primer delale v tovarnah tako kot moški. V stalinistični Sovjetski zvezi je bilo pomembno delati, ne pa doma gospodinjiti in paziti na otroke, tako kot je bilo to v nacistični Nemčiji.

Stalin je sledil stališču, ki ga je sprejel Lenin, da je vera bila prepovedana in da jo je treba odstraniti za izgradnjo dobre komunistične družbe. V ta namen njegova vlada spodbuja ateizem s posebno ateistično vzgojo v šolah in z ogromno količino anti-verske propagande. Na tisoče menihov je bilo preganjanih in na stotine cerkva, sinagog, mošej, templjev, samostanov so porušili.

Slika 9: Protiverska propaganda

(vir: Repe)

Tajna policija v Sovjetski zvezi ali bolj znana kot NKVD – "Narodnyy Komissariat Vnutrennik Del" (ljudsko ministrstvo notranjih del) je bila zelo aktivna. Izvajala je čistke nad tistimi ljudmi, ki niso bili zvesti režimu ali niso spoštovali Stalina. Čistke je izvajala tudi nad tistimi ljudmi, ki se jih je Stalin bal, to so bili tudi njegovi najtesnejši partijski sodelavci.

Slika 9: Znak NKVD)

(vir: internet)

V delovna taborišča so zapirali tiste, ki niso bili zvesti komunistični partiji in Stalinu. Tam so jih zaprli v celice ali pa za zapahe z drugimi obtoženci. Za zapahe so zapirali tudi vohune.

Citat žrtve delovnega taborišča: »Nikoli nismo bili v stanju, da bi naredili tisto, kar je bilo zahtevano od nas, da bi dobili dovolj hrane. Bolj lačni smo bili, slabše smo delali. Slabše smo delali, bolj lačni smo bili. Iz tega začaranega kroga ni bilo nobenega izhoda.«
(www.saskschools.ca/curr_content/history20/unit2/sec1_06.html)

Stalinistična oblast si je pri uveljavljanju svoje ideologije pomagala s simboli. Glavna simbola stalinizma oziroma komunizma sta bila srp in kladivo. Srp je predstavljal kmečki narod, kladivo pa delavski narod.

Slika 10: Kladivo in srp

(vir: internet)

Pomembna simbola komunizma sta bila tudi rdeča peterokraka zvezda in rdeča zastava. Peterokraka zvezda predstavlja pet prstov delavske roke in pet celin, rdeča zastava pa je simbol komunističnih in socialističnih shodov.

Slika 11: Zastava SZ
(vir: internet)

2.2 ŽIVLJENJE V NACISTIČNI NEMČIJI

Nacionalsocialistična stranka je v Nemčiji v tridesetih letih prejšnjega stoletja vzpostavila diktaturo. Tako je demokratično Weimarsko Nemčijo preoblikovala v Tretji Rajh, v katerem je zavladal totalitarni sistem.

S svojo antisemitsko ideologijo NSDAP (nacionalsocialistična stranka) ni zaznamovala le gospodarskega in političnega življenja takratne Nemčije, ampak je močno vplivala na vsa področja življenja, od šolstva, cerkvenega življenja do kulture, umetnosti ... skratka na vsakdanje življenje. Ljudje so živeli pod velikim pritiskom nacionalizma in terorja.

Življenje v nacistični Nemčiji je bilo med drugim podrejeno doseganju ideala rase nadljudi.

Temeljne pravice niso bile dostopne vsem (predvsem "nižjim" rasam). Z novimi zakoni je nacistična oblast ukinila temeljne pravice vsem, razen privrženecem nacistične stranke in čistokrvnim Arijcem, ki so bili tudi polnopravni državljani.

Joseph Goebbels: »Med vojno bi bilo novice treba dajati v javnost ne za sporočila, temveč za navodila.«

<http://www.people.ubr.com/political/by-first-name/j/joseph-goebbels/joseph-goebbels-quotes.aspx>

Slika 12: Zmagoslavje volje
(vir: internet)

Ključno vlogo pri prenašanju nacistične ideologije je odigrala propaganda, katero je Joseph Goebbels, propagandni minister, spretno združil s cenzuro. S svojimi odličnimi govorniškimi sposobnostmi je bil inspirator mnogih antisemitskih in protidelavskih govorov. Naloga Goebbelsa je bila, da nihče v Nemčiji ne bi prebral, slišal ali videl kaj takega, kar bi lahko ogrozilo nacistično ideologijo, seveda pa je moral poskrbeti, da bi se nacistična vizija dotaknila vsakega posameznika.

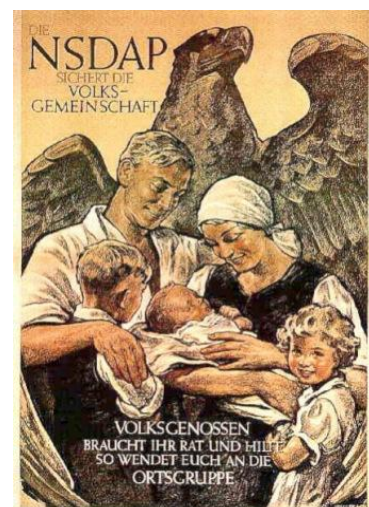
Slika 13: Vzemimo narod u svoje roke

(vir: internet)

Slika 14: Naj cela Nemčija prisluhne Hitlerju

(vir: internet)

Slika 15: NSDAP

»Najboljša arijska rasa je nordijska; za njo pride vestfalska, ki sta ji pripadala Hindenburg in Bismarck, rasa tesne povezanosti z zemljo; in slednjič dinarska rasa, rasa globoke ljubezni do domovine. En sam človek dovršeno združuje v sebi lastnosti vseh treh najboljših ras; to je Hitler.«

(Iz šolskih knjig za predmet biologije v: Marc Hillel: V imenu rase, str. 20)

Adolf Hitler je bil nemški diktator, nacistični voditelj, führer, ki je skrbno dodelal svoj kult vodje. Postal je simbol nacionalsocializma in je veljal za izbranca in rešitelja nemškega naroda. In kot tak je Hitler veljal za najpopolnejši primerek arijske rase. Znan je bil po navdušujočih govorih in pa po značilnem odnosu do komunizma, socializma, vsega nacionalnega, religije, intelektualcev.

Slika 16: En narod, en Rajh, en Führer!

(vir: internet)

Izobraževanje je bilo v času nacistične Nemčije zelo pomembno. Hitler je tudi prevzel nadzor nad izobraževalnim sistemom. Odločal je, kaj so se učili, kdo je lahko poučeval in kdo je lahko bil študent. Otroke so želeli učiti »resnico«, če pa so jih dobili, da niso bili zvesti do tega poučevanja, pa so jih "odpustili". Vso učenje je bilo usmerjeno in je temeljilo na načelih in "pravilih" nacistične Nemčije. Pri geografiji so otroke učili kaj "mora" Nemčija zasesti in kaj je že, pri športni vzgoji so fante urili za težja fizična dela, pri zgodovini so učili o svetovni judovski zaroti in povečevali preteklost Nemčije, biologija je služila dokazovanju njihove rasne superiornosti

»Korakamo za Hitlerja skozi noč in stisko z zastavo mladine za kruh in svobodo, da; zastava je več kot smrt.«

(Himna Hitlerjeve mladine v: Johann Pogelschek: Mladina v Tretjem rajhu. V: Zgodovina v šoli Letnik 5., Št. 2, Str.8)

Slika 17: Hitlerjeva mladina

Slika: 18: Hitlerjeva mladina

(vir: internet)

Ženske so imele pomembno vlogo. Njihova vloga je bila omejena na vlogo dobre matere, ki doma vzgajajo otroke, medtem ko njihovi možje delajo. Hitler ni videl razloga, da bi ženske delale, zato so bile gospodinje in matere, ki so živele pod posebnim nadzorom. Ni bilo dovoljeno nositi make-up-a in tudi barvanje las je bilo prepovedano. Ženske so tudi odvrčali od kajenja, ker to naj ne bi bilo "nemško".

»Ko so nacisti prišli po komuniste, sem molčal, saj nisem bil komunist. Ko so zapirali socialdemokrate, sem molčal, saj nisem bil socialdemokrat. Ko so prišli po katoličane, nisem protestiral, saj vendar nisem katoličan. Ko so prišli pome, ni bilo nikogar več, ki bi lahko protestiral.«

(Evangeličanski pastor Martin Niemmöller v: Repe, str. 68.)

Nacizem je izvajal pritisk (aretacije) na katoliško in protestantsko Cerkev. Nacizem si je prizadeval za tako imenovano nacionalno Cerkev.

»Mi smo plod naravne selekcije, poganjki rase, ki se je oblikovala tisočletja. V naš narod so se vrinili tuji narodi in nam pustili svojo dediščino, a bistvo naše krvi bo našemu narodu dalo moč, da bo zmagal. Družijo ga svete vezi nordijske krvi. Takrat, ko bomo pozabili na osnovni zakon naše rase, ko bomo pozabili na sveta načela selekcije in strogosti, takrat bo v nas klica smrti. Spominjajmo se naših načel: kri, selekcija, strogost ...«

(Heinrich Himmler v: Hillel, str. 197.)

Nacisti so verjeli, da so predstavniki arijske rase, ki je nad vsemi ostalimi rasami.

Slika 19: Idealizirana podoba Arijsca

(vir: internet)

»Nordijec je biser zemlje, najsijajnejši predstavnik sreče ustvarjanja; ni samo najbolj duhovno nadarjeno, temveč tudi najlepše bitje. Njegovi lasje so plavi, oči pa svetle in jasne. Nordijec se odlikuje z dovršenimi gibi dovršenega telesa. To je kraljevska vrsta med človeškimi bitji.«
(Hans Günther v: *Repe*, str. 144.)

Ne glede na pomanjkljivosti, ki jih je očital svojemu - germanskemu ljudstvu, je Hitler verjel, da je arijsko-nordijska rasa neskončno večvredna od množice nižjih ljudstev, ki so jo obkrožal.

»Najboljša arijska rasa je nordijska; za njo pride vestfalska, ki sta ji pripadala Hindenburg in Bismarck, rasa tesne povezanosti z zemljo; in slednjič dinarska rasa, rasa globoke ljubezni do domovine. En sam človek dovršeno združuje v sebi lastnosti vseh treh najboljših ras; to je Hitler.«

(Iz šolskih knjig v: Hillel, str.20)

Nacisti so ustanovili organizacijo Lebensborn - vir življenja, katere naloga je bila ohraniti in oplemenititi nemško kri. Zbrali so matere in očete, ki so "darovali" sinove in hčere na "oltar nacizma". Sodelovali so lahko le zaslužni vojaki W-SS, ki so bili nordijskega porekla in izgleda, nacističnega prepričanja, dobri vojaki ter brez dednih in duševnih bolezni. Ti izbrani moški so oplodili čistokrvno arijsko žensko, ki jim jo je zbrala organizacija, in Hitler je tako dobil "svoje vojake".

»Dva svetova si stojita nasproti! Božanski in satanski človek! Jud je nečlovek, antičlovek. Jud je stvaritev nekega drugega boga. On je moral pognati iz neke druge korenine človekovega porekla. Arijec in Jud si stojita nasproti in če enega imenuješ človek, moraš drugega imenovati drugače. Oba sta tako daleč drug od drugega kakor žival od človeka. Nočem Juda imenovati žival. Od živali je mnogo bolj oddaljen kakor mi Arijeci. On je neko naravi tuje in od narave oddaljeno bitje.«

(Hitler v: Rauschnig, str. 196)

Nacistična Nemčija ni trpela nikakršnih nasprotnikov, pa naj gre za Žide, Rome, politične nasprotnike, pa tudi za duševno bolne ter drugih skupin ljudi, ki naj bi "onesnaževali" arijsko raso. Takšne ali drugačne kategorije prebivalstva, ki so veljale za manjvredno raso, in so škodile nacistični viziji prihodnosti, so ali prisilno sterilizirali, ubili ali pa zaprli v koncentracijska taborišča, kjer jih je v končni fazi čakala smrt.

»Človek nižje rase je v biološkem smislu podoben naravnemu bitju. Ima noge, roke, oči in nekaj, kar spominja na možgane; vendar je to bitje drugačno, grozno, zelo daleč od človeka, čeprav mu je po zunanosti podobno ... Moralno in intelektualno to bitje zaostaja za katerokoli živaljo, navdajajo ga divje strasti, neznanska sla po uničenju, nespodobno prostaštvo ... Gorje tistemu, ki pozabi, da ne more biti človeško bitje vsaka stvar, ki spominja nanj!«
(Založba Norland: Manjvredno bitje v: Hillel, str. 25.)

Slika 20: »Ali more v tako različnih telesih prebivati enak duh?«

(vir: Hillel)

»Zdaj nismo bile več ljudje, temveč črvi, ki jih lahko pohodiš. Bile smo le številke. Nič več nas niso klicali po imenih, temveč samo po številkah.«

(Jožica Veble-Hodnikova: Preživela sem taborišče smrti. (Ljubljana: Založba Borec, 1975), str. 52.)

»Tu se je smrt utrudila do smrti in uresničil biblijski pekel. Tu je zločin dobil sloves obrti in milijone duš premlel v pepel. Zdaj tu ostal je le še veter v travi in zemlja in nebo. In pod večer se nad grobovi v zvezdnati daljavi prižgo milijoni lučk za večni mir.«

(Iz knjige »Auschwitz« Lojzeta Krakarja v: KL Koncentracijsko taborišče Auschwitz Birkenau (Oswiecim-Brzezinka).

(Maribor: Založba Obzorja, 1982), str. 159.

2.3 PRIMERJAVA VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA V STALINISTIČNI SOVJETSKI ZVEZI IN NACISTIČNI NEMČIJI

Tako kot v stalinistični Sovjetski zvezi je tudi v nacistični Nemčiji vladala totalitarna oblast, ki sta jo vodila/ nadzirala v Nemčiji Hitler, v SZ pa Stalin.

Oba naroda sta nadvse častila svojega vodjo, kar ni bilo čudno, ker so to tudi pospeševali s propagando.

Oba režima sta se zavedala pomena izobraževanja, vendar je bilo to v nacistični Nemčiji bolj pomembno za dečke kot za deklice, v stalinistični Sovjetski zvezi pa glede izobraževanja med dečki in deklicami ni bilo razlik.

Položaj žensk bil drugačen v SZ, kot v Nemčiji. V SZ je bilo potrebno delati tudi ženskam brez kakršnih koli razlik, ker je Stalin imel teorijo o nadgradnji gospodarstva in industrije. V nac. Nemčiji pa ravno obratno. Doma so morale gospodinjiti in paziti na otroke.

Za odstranjevanje sovražnikov in nasprotnikov režima je poskrbela državna oziroma tajna policija pri obeh državah.

Oba sta si pomagali s simboli, saj sta bila s tem bolj prepoznavna. Pri Hitlerju je bil simbol svastika (kljukast križ), pri Stalinu pa srp in kladivo (v rumenih in rdečih barvah).

Vsa področja življenja so bila podrejena določenim ciljem oblasti. Pri Hitlerju je bil to ideal arijske rase (večvrednost nemške rase), v stalinistični Sovjetski zvezi pa sta bila v ospredju delavski razred in svetovna revolucija.

3 ZAKLJUČEK

Ob koncu raziskovalne naloge sva ugotovila, da so se najina pričakovanja zaključila brez presenečenj. Ugotovila sva, da se je vsakdanje življenje po eni strani razlikovalo, po drugi pa ne, saj sta bili obe dve državi totalitaristično urejeni in podrejeni vsaka svoji ideologiji.

V nacistični Nemčiji so življenje ljudi podredili doseganju ideje o večvrednosti nemške rase. Svoja skrajno nečloveška dejanja so nacisti opravičevali s poslanstvom rešiti čistost večvredne arijske rase. Ljudje, ki so pripadali "manjvredni" rasi, zanje niso bili človeška bitja.

Stalinistična oblast v Sovjetski zvezi je življenje ljudi podredila graditvi socializma v eni državi in potrebam Komunistične partije.

4 VIRI IN LITERATURA

- Tracy Atkinson in Joan Baran: *Hitler [Videoposnetek]: okultno poreklo nacizma*. Ljubljana: Dnevnik, 2005.
- Nadja Draksler: *Raba in zloraba glasbe v nacistični Nemčiji, diplomsko delo*, Fakulteta za družbene vede. Ljubljana 2009
- Dick Geary: *Hitler in nacizem*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče, 1995.
- Marc Hillel: *V imenu rase*. Ljubljana: Založba Borec, 1976.
- *KL Koncentracijsko taborišče Auschwitz Birkenau (Oswiecim-Brzezinka)*. Maribor: Založba Obzorja, 1982.
- Johann Pogelschek: *Mladina v tretjem rajhu*. V: *Zgodovina v šoli*. Letnik 5. Št. 3, str. 8-15.
- Hermann Rauschning: *Pogovori s Hitlerjem*. Trst: Založništvo tržaškega tiska, 1987.
- Božo Repe: *Naša doba: oris zgodovine 20. stoletja: učbenik za 4. razred gimnazije*. Ljubljana: DZS, 1995.
- http://edhelper.com/ReadingComprehension_35_371.html (14. 12. 2009)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Communist_symbolism (22. 11. 2009)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Cult_of_personality (2. 2. 2010)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Hammer_and_sickle (22. 11. 2009)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Lebensraum> (2. 1. 2010)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Narodny_Kommissariat_Vnutrennikh_Del (20. 1. 2010)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Nazism#Ideology> (2. 1. 2010)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Red_star (22. 11. 2009)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Stalin> (14. 12. 2009)
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Stalinism> (14. 12. 2009)
- <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Pusnik-Anja.PDF> (4. 1. 2010)
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Adolf_Hitler (13. 1. 2010)
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Nacionalsocializem#Nacizem_in_Cerkev (23. 1. 2010)
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Paul_Joseph_Goebbels (30. 1. 2010)
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Schutzstaffel> (17. 2. 2010)
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Svastika> (5. 2. 2010)
- <http://tvlistings.zap2it.com/tv/hitlers-bodyguard-enemies-of-the-f%C3%BChrer/EP011036770005> (12. 12. 2009)

- [http://wiki.answers.com/Q/Who was Hitler%27s Enemies](http://wiki.answers.com/Q/Who_was_Hitler%27s_Enemies) (2. 12. 2009)
- <http://www.calvin.edu/academic/cas/gpa/ww2era.htm> (19. 12. 2009)
- [http://www.historylearningsite.co.uk/Women Nazi Germany.htm](http://www.historylearningsite.co.uk/Women_Nazi_Germany.htm) (14. 12. 2009)
- <http://www.rtvsllo.si/blog/nimi/adolf-hitler-je-jedel-zivalska-trupla/27264> (5. 1. 2010)
- <http://www.harekrisna.net/index.php?S=1&Article=365> (3. 1. 2010)
- <http://www.misteriji.net/phpbb3/viewtopic.php?f=10&t=622&start=80> (14. 1. 2009)
- http://www.saskschools.ca/curr_content/history20/unit2/sec1_06.html (13. 1. 2010)
- http://www.saskschools.ca/curr_content/history20/unit2/sec1_07.html (3. 2. 2010)
- <http://www.svet-je-lep.com/phorum/read.php?f=4&i=4364&t=4364> (15. 2. 2010)
- <http://www.rtvsllo.si/blog/politkomisar-50ok/pakt-s-hudicem-ali-pakt-vatikan-hitler/37883>
(23. 2. 2010)